מצריים
קול קורא במרחב

מספיק לשמוע שניים־שלושה משפטים מ־פי קרייני רדיו קאהיר כדי להבין כי אין לתחנה זו דומה בעולם האתר של היום. כי מאז נדם קולו של יוזף גבלס לפני 12 שנה, איש לא אחז במיקרופון כבנשק חם.

לגבי קרייני קאהיר, לא קיים המושג המעודן של „מאזין יקר". כל פנייה שלהם, כל הודעה, כל הכרזה מופנית אל „אחינו בברית־הדם הערבית." עד כדי כך, שכינוי זה הפך להיות אחת מצורות הברכה הנפוצות ביותר ברחבי העולם הערבי, ממארוקו עד עיראק.

לכן, כאשר הודיעו האנגלים, לפני שבועיים, כי מפציציהם הצליחו להשתיק את הקול המסית, היתה זו הודעה שקולה כנגד

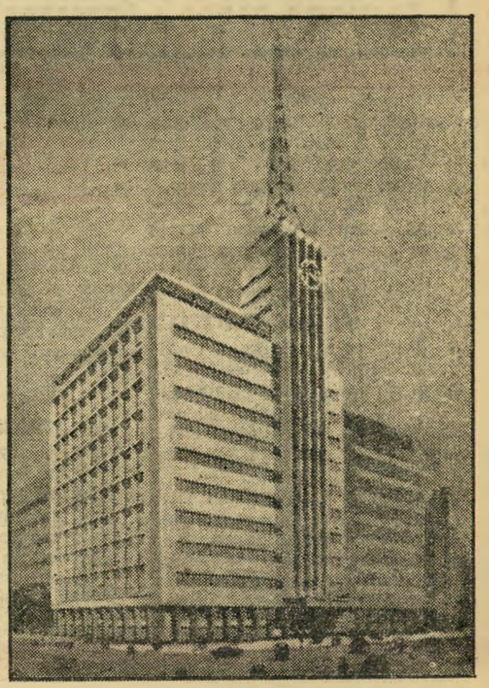

בנין שרות השידור המצרי בקאהיר
כולם אחים בברית הדם

השמדת תריסר מיגים מצריים. קריין קול ישראל בערבית לא יכול היה להסתיר את גימת־הנצחון האדירה, כאשר הכריז: „קול הערבים הופצץ וחוסל. קול גמאל עבד אל־נאצר הושתק, קול ההסתה, ההתרברבות והשנאה לעולם כולו, לא יישמע עוד!"

היתה זו תקווה מופרזת במקצת. תוך עשרה ימים, שוב יצקו משדרי קהיר אש־להבות ומארשים לאומניים לוהטים, בחלקם שירים נאצים מתורגמים לערבית.

חוזה עם „מארקוני". התחלתו של שירות השידור המצרי היתה צנועה ביותר. לפי הסכם בין חברת הטלגרף מארקוני לבין ממשלת מצרים, קיבלה החברה האנגלית ב־1934 זכיון לעשר שנים, להקים ולהפעיל את תחנת־השידור הממלכתית של קהיר. כדמי שירות, קיבלה החברה 60% מהכנסות אגרות החזקות המקלטים. 40% הנותרים נועדו להוות קרן לרכישת התחנה על־ידי הממשלה המצרית מהחברה האנגלית, עד אשר, למחרת ההפיכה של 1952, הוקם מיניסטריון חדש: משרד ההדרכה הלאומית. בראשו עמד התעמולן חוצב־להבות, סלאח („הרב־סרן הרוקד") סאלם.

אבן הפינה. סלאח סאלם ניגש ל־מלאכה. הוא גייס את מיטב העתונאים, הטכנאים והאמנים, קבע להם את הקו המדיני ונתן להם יד חופשית ותקציב בלתי־מוגבל כמעט לבצוע. יחד עם זאת, הביא יועצים זרים — לא מומחים אמריקאים לשידורי בידור מסחריים, כי אם חניכי רדיו ברלין של גבלס.

תוך חודשים, התרבו תוכניות קאהיר פי כמה — התפתחות שהיתה מלווה תו־פעות מוזרות כסאפיה אל־מוהנדס, המפקחת על כל רשת השידורים בשפות זרות. בלי ספאפיה, אשה צעירה וחיננית, תחתום על הכתב־יד, לא שודרה שום תוכנית בשפה זרה. העובדה שספאפיה מדברת רק ערבית ואנגלית לא הפריעה לאיש. בשיא פעילותם, שידרו רדיו קאהיר וקול הערבים על שלושה גלים, ב־12 שפות: ערבית, תורכית, הינדו־סטאנית, אינדונזית, ארמנית, יוונית, איטל־קית, צרפתית, אנגלית, עברית, סואהילית, ואמהארית.

ברור כי למיבנה אדיר כזה, היה דרוש גם משבן מתאים. סלאח סאלם הגיש את התוכ־נית: בית מודרני, בן 15 קומות, על גדות הנילוס, ברובע היפה ביותר של קהיר. אבן הפינה הונחה בנובמבר 1952, ארבעה חודשים בלבד אחרי פרוץ ההפיכה. ב־חגיגה זו, הושמעה לראשונה נימת החיכוך כים בין מוחמד נגיב לבין אדונה האמיתי של מצרים, גמאל עבד אל־נאצר.

בפני קהל של רבבות, שהתרכז מכל קצוותי מצרים להשתתף במעמד הגדול, הכריז נגיב: „כמה טוב יותר אילו הנהגנו כאן את משטר הצנע של בריטניה, במקום לבזבז כספים וזמן על טכסים כאלה!" לסלאח סאלם לא היתה ברירה אלא לפר־סם מיד הודעה כי הטכס כולו עלה רק 100 לירות, מתוך 1500 שהוקצו למטרה זו. „האם אין זה צנע"? שאל.

עיראק
השמצות כרגיל

שערוריית השבוע של ה־עולם הערבי פרצה בבגדאד. גרמה לה ידיעה קצרה אך סנסציונית, שמקורה בע־מאן. קבע מיברק של סוכ־נות הידיעות של המזרח ה־תיכון המצרית: כאשר פו־צצו לוחמי־חרות ערביים את צינור הנפט של חברת הנפט האנגלו־עיראקית, ה־עובר בתוך ששה ירדן, פרצו ממנו סילוני נפט. הצינור, שההחלתו בשדות קירקוק, מסתיים בבתי הזיקוק של חיפה.

מאז תום המנדט, במאי 1948, הורתה ממשלת עי־ראק להפסיק את הזרמת ה־נפט בצינור לחיפה. רק בזרוע הצפונית של הצי־נור מקירקוק, המסתיימת בלבנון, המשיכה החברה הבריטית לינוק את הנוזל השחור משדות עיראק. היה זה, למעשה, הצעד הרציני הראשון בחרם הכלכלי ה־ערבי על מדינת ישראל.

ההודעה האחרונה, על מציאת נפט בצי־נור, בשעת פיצוצו לפי הוראות קהיר, עו־ררה גל של ניחושים ותדהמה בכל בירות ערב. כמה עתונים מצריים וסוריים מיהרו להסיק את המסקנה: החרם העיראקי לא היה אלא אחיזת עיניים; למרות הצהרותיה התקיפות, הרשתה ממשלת עיראק לחברה הבריטית להזרים נפט משך כל השנים ל־ישראל.

תשובה קהיר. ממשלת עיראק לא קיבלה את ההאשמות בשתיקה. „פירסום הידיעה הכוזבת", קרא ראדיו בגדאד, „בא רק להזיק לאחדות הערבית בשעה גורלית זו."

הקריין עמד על כך כי עיראק היא אוי־בתה בנפש של מדינת ישראל, וכי אם אמנם אין הממשלה העיראקית מפרסמת הצהרות בסיטונות על נאמנותה לפלסטין, הרי שהיא מבצעת בכל מאת האחוזים את הבטחותיה „אם הבטחנו להפסיק את הזרמת הנפט בצינור לחיפה," ציין הקריין, „הרי יכולים אנו להכריז בפה מלא כי לא זרם נפט בצינור זה מאז 1948. יתר על כן, אנו מצהירים כי אין כיום כל זרימת נפט לחיפה ואף לא תהיה, כל עוד קיימת מדינת ישראל."

מהו, אם כן, מקורה של הידיעה? מדינ־אים עיראקיים לא היססו לתת את התשובה: שרות התעמולה המצרי, שהודאג מעליית קרנה של עיראק עקב המהלומות שספגה מצרים, ביקש בצורה זו להבאיש את ריחה של הממלכה ההאשמית בעולם הערבי. „אבל זה לא יעזור למצרים", הבטיחו ה־עיראקים. „אנו עוד נגלה את האמת לעולם כולו." ואכן, למחרתו ביקשה עיראק רשות מירדן להסיס למקום הפיצוץ קבוצת עיתו־נאים בלתי משוחדים כדי שיעידו שהצינור יבש לגמרי.

היה ברור כי למרות שעת החירום, המ־שיכו לפחות שתי מדינות ערביות אלה לדגול בסיסמה: השמצות כרגיל.

פרס עשר לירות יוגרל בין פותרי תשבץ „העולם הזה" 997

מאוזן: 1. דר־גתו של אסף שמ־חוני; 5. סיני; 10. תנועה עברית; 12. אחת מתופעות ה־חורף; 14. בין דויד לגוריון; 16. בעלה של גרייס קלי; 18. תפקידו של סגן־משנה בחי"ר; 19. תוצרת נשר או א־ביר; 21. הבחינה החיונית כלפי כל חומר מודיעין; 22. כוחו של הציי; 23. בה שוהה משלחת השלומים; 24. מקום השכל; 25. מחשבה קלה; 27. מן המק־נה, אך לא בקר; 30. מידת אורך; 31. ליפט, בלעז; 33. לא כל כך מבו־של; 35. בית־החרו־שת לגפרורים; 36. ממלכה ערבית; 38. סבליות נגד כאב ראש; 39. מקום מיפגש המתאגדים; 40. יש אומרים; 41. בירה מרחבית; 43. צורה טופוגראפית; 44. העיר שנוספה לישראל; 46. פרי נשיר; 48. מה שקיים בין השכר לאינדקס; 49. בסיום הסעודה.

מאונך: 2. בדחן; 3. בירת הואלסים; 4. אירגון; 6. סמל האיטיות; 7. סמל ה־מפא"יות המליצית; 8. מצב גאוי; 9. דיפ־לומט ישראלי; 11. מפקד הנספאפו; 13. תרמיל; 15. צליל קל; 17. אהרן אחי משה; 18. ליקוי גופני; 20. מימי, אך סמיך; 23. כתב סתר; 26. גבורה, בלשון זרה; 27. הבעת כאב; 28. נצח ישראל לא ישקר; 29. חכמי המשנה; 31. טקסי, אבל בעברית; 32. חמשה התומשים; 34. מלך ביהודה; 35. בעל מלאכה; 37. בן הרב לוי; 39. כותנה רעה; 42. יישוב ליד חיפה; 44. אילן; 45. בת קול; 47. חס וחלילה.